

«Mottakernavn»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

«Kontakt»

Saksbehandler, innvalgstelefon

Kine Beate Inderberg Vekseth, 74 16 81 69

Endelig rapport etter tilsyn med Nærøysund kommune ved barneverntjenesten i Ytre Namdal

Statsforvalteren i Trøndelag har gjennomført tilsyn med Nærøysund kommune, Ytre Namdal barneverntjeneste. På grunn av begrensninger knyttet til Covid-19 ble det ikke gjennomført fysisk tilsynsbesøk ved barneverntjenesten i Ytre Namdal som opprinnelig planlagt. Informasjonsmøtet, intervju av ansatte og ledere samt oppsummeringsmøtet ble derfor gjennomført digitalt i perioden 8. – 11. februar 2022. Vi undersøkte om Nærøysund kommune sørger for at barneverntjenestens arbeid med undersøkelser blir utført i samsvar med aktuelle lovkrav slik at barna og deres familier får trygge, gode forsvarlige tjenester.

Tilsynet ble gjennomført som systemrevisjon, og er en del av et landsomfattende tilsyn initiert av Statens helsetilsyn.

Det ble i tilsynet avdekt følgende lovbrudd:

Tilsynet har avdekket at Nærøysund kommune gjennom sin styring og ledelse ikke sikrer en forsvarlig gjennomføring av undersøkelser jf. bvl. § 2-1 andre ledd, jf. kommuneloven § 25-1, herunder brudd på plikten til å:

- sørge for at saken er godt nok opplyst og forsvarlig undersøkt, jf. bvl. §§ 4-3 jf. 1-4 og fvl § 17
- dokumentere vurderinger underveis i undersøkelsen jf kravet til god forvaltningsskikk og fvl § 17 jf. bvl. § 1-4
- sikre at vektleggingen av barnets mening og vurdering av barnets beste fremkommer i alle vedtak, jf. bvl § 6-3 a
- sikre at vedtak om hjelpetiltak tydelig angir omfanget av hjelpen som skal gis, jfr. fvl § 23 og kravet til forsvarlig saksbehandling

Innhold

1. Tilsynets tema og omfang	2
2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet	3
3. Beskrivelse av faktagrunnlaget	6
4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag	14
5. Statsforvalterens konklusjon	17
6. Oppfølging av lovbrudd	18
Vedlegg: Gjennomføring av tilsynet	19

1. Tilsynets tema og omfang

I dette kapittelet beskriver vi hva som ble undersøkt i tilsynet.

Statsforvalteren har undersøkt og vurdert om kommunen sikrer at barneverntjenestens arbeid med undersøkelser er forsvarlig. Tilsynet med forsvarlig undersøkelsesarbeid innebærer en undersøkelse og vurdering av om barneverntjenesten har

- forberedt og planlagt undersøkelsen ut fra innholdet i meldingen og eventuelt tidligere undersøkelser/annen kontakt med familien
- sørget for at undersøkelsens innhold, omfang og fremdrift er i tråd med alvoret i situasjonen for barnet
- gjort relevante barnevernfaglige og juridiske vurderinger underveis og til slutt i undersøkelsen
- konkludert undersøkelsen i tråd med de vurderingene som er gjort

Tilsynet har omfattet undersøkelser som gjelder barn som bodde hjemme da barneverntjenesten mottok bekymringsmeldingen. Med dette forstås barn under 18 år som bor i biologisk familie, adoptivfamilie eller er plassert hos andre uten barneverntjenestens medvirkning.

Statsforvalterens tilsyn er gjennomført som systemrevisjon. Det innebærer at statsforvalteren har ført tilsyn med hvordan kommunen styrer og leder arbeidet med om barneverntjenesten oppfyller de aktuelle lovkravene.

Statsforvalteren har gjennomgått alle dokumentene i 21 avsluttede undersøkelser, samt gjennomført intervju med ansatte og ledelse.

Barn og foreldres meninger om og erfaringer med barneverntjenestens arbeid med undersøkelser, er viktig informasjon for tilsynsmyndigheten, både når det gjelder kvaliteten på tjenestene og kommunens praksis når det gjelder brukermedvirkning. Et utvalg foreldre og barn har derfor blitt intervjuet ved dette tilsynet. Intervjuene var semistrukturerte og foregikk som telefonintervju. Statsforvalteren innhentet samtykke til intervju med barna fra foreldrene.

2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet

Statsforvaltere er gitt myndighet til å føre tilsyn med kommunal barneverntjeneste, etter barnevernloven § 2-3 b. Et tilsyn er en kontroll av om virksomheten er i samsvar med lov- og forskriftsbestemmelser. Vi gir derfor her en oversikt over kravene som ble lagt til grunn i tilsynet.

Barneverntjenesten har en rett og plikt til å foreta undersøkelse i saken når den vurderer at det er «rimelig grunn til å anta» at det foreligger forhold som kan gi grunnlag for tiltak etter barnevernloven kapittel 4. Formålet med undersøkelsen er å vurdere og konkludere om barnet lever i en omsorgssituasjon som kan gi grunnlag for barneverntiltak. Kravene til undersøkelsen følger av lovbestemmelser i barnevernloven (bvl.) og forvaltningsloven (fvl.).

Forsvarlighet

Alle tjenester og tiltak etter barnevernloven skal være forsvarlige etter bvl. § 1-4.

Barnevernlovens regel om forsvarlighet har et helhetlig utgangspunkt. Innholdet i kravet må tolkes i sammenheng med de øvrige bestemmelsene i barnevernloven, for eksempel prinsippet om barnets beste. Videre vil både barnevernlovens og forvaltningslovens saksbehandlingsregler gi innhold til kravet om forsvarlig gjennomføring av undersøkelsene.

Kravet om forsvarlighet er rettet mot både tjenester og tiltak, og innebærer også krav til ledelse, organisering og styring. Det er en nær sammenheng mellom kravet til forsvarlighet og kravet om internkontroll for å sikre at oppgavene blir utført i samsvar med krav fastsatt i medhold av lov, jf. bvl. § 2-3 tredje ledd og kommuneloven § 25-1.

Barnets beste

Prinsippet om barnets beste fremgår av Barnekonvensjonen artikkel 3 og Grunnloven § 104. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger og avgjørelser som berører barn. I barnevernloven er prinsippet nedfelt i § 4-1, som sier at det skal legges avgjørende vekt på å finne tiltak som er til beste for barnet.

Følgende fremgår av Prop. 133 L (2020 – 2021) under punkt 7.1.1.1: «Hva som er til barnets beste må vurderes konkret for det enkelte barn ut fra forholdene i den enkelte sak. Barnekomiteen har utarbeidet en liste med momenter i barnets beste-vurdering som kan være relevante å ta i betraktning, avhengig av den konkrete saken. Listen omfatter momentene; barnets synspunkter, barnets identitet, bevaring av familiemiljøet og opprettholdelse av relasjoner, omsorg, beskyttelse og sikkerhet for barnet, barnets sårbarhetssituasjon og barns rett til helse og skolegang. Ulike momenter i barnets beste-vurderingen kan trekke i forskjellige retninger, for eksempel barnets behov for beskyttelse mot vold som utøves av nære omsorgspersoner og barnets behov for å bevare familiemiljøet og relasjoner. I slike situasjoner må de ulike momentene i barnets-beste vurderingen vektes mot hverandre for å finne frem til en løsning som er til det beste for barnet.

Hvis barnets beste er i konflikt med andre personers rettigheter, for eksempel foreldre, uttaler Barnekomiteen at det må foretas en nøye balansering av interessene for å komme frem til et passende kompromiss, dersom det er mulig. Barnekomiteen fremhever at for å avgjøre hva som er til barnets beste må ulike momenter vurderes mot hverandre, dernest må barnets beste avveies mot eventuelle motstridende hensyn.

Prinsippet utgjør en selvstendig rettighet for hvert barn, men det skal også vektlegges når andre lovbestemmelser skal fortolkes og virke som en retningslinje for saksbehandlingen i saker som berører barn.

Barnets rett til medvirkning og barnets rett til å bli hørt

Barnets rett til å medvirke i egen sak er nedfelt i bvl. § 1-6. Bestemmelsen gir barnet en ubetinget og selvstendig rett til å medvirke, men ingen plikt. Retten gjelder i hele beslutningsprosessen og i alle forhold som berører barnet, ikke bare når det skal tas rettslige eller administrative avgjørelser. Retten til medvirkning betyr at beslutningstakerne har en plikt til gi barnet en mulighet til å medvirke. I en undersøkelse plikter barneverntjenesten å sikre at barnet får oppfylt sin rett til medvirkning.

Prinsippet om barnets beste henger uløselig sammen med barnets rett til medvirkning. Formålet med medvirkning er å få frem barnets synspunkter om egen situasjon for å bidra til at de avgjørelser barnevernet fatter i en undersøkelsesfase er til barnets beste.

Barn som har fylt 7 år, og yngre barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, skal informeres og gis rett til å uttale seg før avgjørelser tas. Barn over 15 år og som forstår hva saken gjelder, har selvstendige partsrettigheter, dette jf. bvl. § 6-3.

Samarbeid med foreldrene

Foreldrene som undersøkelsen omhandler, har selvstendige rettigheter i undersøkelsessaken. Når foreldrene er part i barnevernssaken, vil de ha rett til å uttale seg etter fvl. § 17. Barnevernet skal i utgangspunktet forelegge opplysninger som de mottar under undersøkelsen, for foreldrene for uttalelse. Barneverntjenesten bør også gjøre foreldrene kjent med andre opplysninger som er av vesentlig betydning etter fvl. § 17.

Barnevernet skal utøve sin virksomhet med respekt for og så langt som mulig i samarbeid med barnet og barnets foreldre, jf. bvl. § 1-7.

Nærmere krav til undersøkelsens innhold, omfang og fremgangsmåte

Forvaltningsloven pålegger barneverntjenesten å påse at sakens faktum er klarlagt så langt det er mulig før det treffes vedtak, jf. fvl. § 17. Dette innebærer at relevante sider av saken må komme frem. Barneverntjenesten må vurdere riktigheten av de opplysninger som kommer inn underveis i undersøkelsen. Hvor omfattende undersøkelse barneverntjenesten skal gjøre beror på en konkret vurdering av meldingens innhold og karakter og annen informasjon i saken. Momenter som alvorlighet, kompleksitet og hastegrad har betydning for hvor grundig barneverntjenesten skal undersøke.

Barnevernloven § 4-3 andre ledd slår fast at undersøkelsen skal gjennomføres slik at den minst mulig skader noen som den berører, og den skal ikke gjøres mer omfattende enn formålet tilsier. Foreldrene eller den barnet bor hos, kan ikke motsette seg at en undersøkelse blir gjennomført ved besøk i hjemmet, jf. bvl. § 4-3 tredje ledd, og barneverntjenesten kan også engasjere sakkyndige, jf. bvl. § 4-3 fjerde ledd.

Etter bvl. § 6-4 femte ledd skal barneverntjenesten innhente opplysninger i samarbeid med foreldrene. Innhenting av taushetsbelagte opplysninger fra andre forvaltningsorganer og helsepersonell omfattes av taushetsplikten. Dette innebærer at barneverntjenesten må ha gyldig samtykke fra foreldrene for å innhente opplysningene, jf. fvl. § 13 a nr. 1 eller en lovhjemmel som gir adgang til å unnta fra taushetsplikten. Det fremgår av saksbehandlingsrundskrivet at «Foreldrene bør

som en hovedregel bli spurt om de samtykker til at det innhentes opplysninger, og normalt skal de ha informasjon om hvilke tjenester og instanser barneverntjenesten vil kontakte. De skal også, så langt som mulig, vite hvilken informasjon barneverntjenesten kommer til å be om. Foreldrene skal normalt ha informasjon om og gis innsyn i de opplysninger barneverntjenesten mottar fra andre instanser.»

Barneverntjenesten har hjemmel til å pålegge offentlige myndigheter m.fl. pålegg om å gi taushetsbelagte opplysninger i de situasjonene som er beskrevet i bvl. § 6-4.

I følge bvl. § 6-9 skal undersøkelser gjennomføres snarest og senest innen tre måneder, eventuelt seks måneder i særlige tilfeller. Når en undersøkelse konkluderes med henleggelse eller forslag til hjelpetiltak, skal det treffes et enkeltvedtak.

Dokumentasjon, herunder krav til enkeltvedtak

Det hører til god forvaltningsskikk å sørge for tilstrekkelig og etterrettelig dokumentasjon, slik at man kan gjøre rede for hva som er gjort i saken og begrunnelsen for dette. Dokumentasjonsplikten er også en følge av forsvarlighetskravet og plikten til internkontroll.

Det er bl.a. krav til at barneverntjenesten dokumenterer relevante opplysninger og vurderinger gjennom hele undersøkelsen. Dokumentasjonen skal vise hvilke faktiske forhold barneverntjenesten har lagt til grunn, og de vurderinger barneverntjenesten har gjort. Utredningsplikten og dokumentasjonen av denne utredningen følger av forvaltningsloven §§ 17 og 11 d jf. barnevernloven § 1-4.

Både avgjørelser om å innvilge hjelpetiltak og henleggelse av en sak etter undersøkelse regnes som enkeltvedtak etter forvaltningsloven, jf. barnevernloven § 6-1 andre ledd og § 4-3 sjette ledd. Dette innebærer at vedtaket skal begrunnes etter reglene i forvaltningsloven §§ 24 og 25.

Et enkeltvedtak skal være så konkret som mulig, slik at tiltakets innhold blir tydelig. I saksbehandler-rundskrivet punkt 6.3 skriver Bufdir: «Barneverntjenestens vedtak skal ha et innhold som gjør at partene får en forståelse av hva slags hjelpetiltak som skal gis. Et vedtak om hjelpetiltak skal angi omfanget av hjelpen. Det er nødvendig for at det skal være mulig å påklage vedtaket dersom parten vurderer at innholdet i tiltaket er riktig, men at omfanget ikke er tilstrekkelig.»

I tillegg skal det etter barnevernloven § 6-3a fremgå av vedtaket hva som er barnets synspunkt, og hvilken vekt barnets mening er tillagt. Hvordan barnets beste er vurdert skal også fremgå av vedtaket.

Kravene til styring og ledelse

Formålet med internkontroll i barnevernstjenesten er å sikre at kommunene overholder lovkravene som stilles til barnevernstjenestens virksomhet.

Det stilles krav til internkontrollen både i kommuneloven og barnevernloven. Det følger av kommuneloven § 25-1 andre ledd at internkontrollen skal være systematisk, og at den må ha et omfang og innhold som er tilpasset barnevernstjenestens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Kommuneloven § 25-1 tredje ledd lister opp flere krav til internkontrollens innhold, og disse kravene må tolkes i lys av kommuneloven § 25-1 første ledd.

Barnevernloven oppstiller noen særlige krav til internkontrollen utover minstekravene som følger av kommuneloven § 25-1. Det følger av barnevernloven § 2-1 syvende ledd at kommunen har et ansvar for nødvendig opplæring og veiledning av barnevernstjenestens personell.

Kommunedirektøren har et lederansvar for kommunens internkontroll. Dette følger av kommuneloven § 25-1, jf. barnevernloven § 2-1 andre ledd. Direktøren kan ikke delegere bort ansvaret for internkontrollen. Dette innebærer ikke at kommunedirektøren selv må utføre det konkrete internkontrollarbeidet. På barnevernsområdet er det naturlig å involvere barnevernstjenesten i internkontrollarbeidet.

Internkontrollansvaret innebærer at kommuneledelsen må ha tilstrekkelig kunnskap om og innsikt i tilstanden i egen barnevernstjeneste for å kunne vurdere kvaliteten og om lov- og forskriftskrav er oppfylt.

Det fremgår av kommuneloven § 25-1 andre ledd at kommunedirektøren har ansvaret for å utarbeide en beskrivelse av barnevernstjenestens hovedoppgaver, mål og organisering, samt å ha nødvendige rutiner og prosedyrer for å sikre at barnevernstjenesten følger relevante lovkrav. Kommunedirektøren har ansvaret både for å forebygge at avvik oppstår, og for å sikre at eventuelle avvik blir oppdaget og korrigert. Internkontrollen skal dokumentere internkontrollen i den formen og omfanget som er nødvendig. Kommunedirektøren har ansvaret for å evaluere hvordan kommunen jobber med internkontroll. Dersom det er behov for det, så skal skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll forbedres.

Kommunedirektøren kan pålegge barnevernleder å utføre oppgaver for det konkrete internkontrollarbeidet.

Kommunedirektøren i en samarbeidskommune har også internkontrollansvar for barnevernstjenesten når denne er en del av et interkommunalt samarbeid. Internkontrollansvaret innebærer at kommunedirektøren har kunnskap om hvilke samarbeidsavtaler som er inngått på barneverns- og oppvekstområdet med andre kommuner, hva avtalene omfatter og at de blir fulgt. Slik kan internkontrollarbeidet bidra til å sikre at kommunens barn og familier får oppfylt sine rettigheter, uavhengig av hvilken kommune som yter tjenesten. Hvordan dette følges opp, bør gjenspeiles i internkontrollarbeidet.

3. Beskrivelse av faktagrunnlaget

Her gjøres det rede for hvordan virksomhetens aktuelle tjenester fungerer, inkludert virksomhetens tiltak for å sørge for at kravene til kvalitet og sikkerhet for tjenestemottakerne blir overholdt.

Statsforvalteren har, som nevnt over, gjennomgått 21 undersøkelsessaker, intervjuet ansatte og ledere, samt gjennomgått en rekke styringsdokumenter. I tillegg har Statsforvalteren intervjuet et utvalg barn og foreldre som har hatt undersøkelsessak i Ytre Namdal barnevernstjeneste.

Barneverntjenestens organisering og ansvarsfordeling

Ytre Namdal barneverntjeneste er et interkommunalt samarbeid mellom kommunene Nærøysund og Leka.

Nærøysund kommune er vertskommune for Ytre Namdal barneverntjeneste.

Barneverntjenesten er i avdeling med PPT og helsestasjonen. Denne avdelingen ledes av kommunalsjef for oppvekst og familie.

Barneverntjenesten ledes av konstituert barnevernleder. Barneverntjenesten har også en konstituert nestleder. Nivået over konstituert barnevernleder er vertskommunens kommunalsjef for oppvekst og familie og kommunedirektør. Spesialrådgiver i vertskommunen har oppgaver knyttet til lederstøtte for konstituert barnevernleder.

Barneverntjenesten er delt inn i tre team; undersøkelsesteam, tiltaksteam og omsorgsteam. I tillegg til barnevernlederansvaret, har konstituert barnevernleder teamlederansvar for tiltaksteamet, samt kontaktpersonansvar i enkeltsaker. I tillegg til nestlederansvaret har konstituert nestleder teamlederansvar for undersøkelsesteamet. Teamleder for omsorgsteam har sagt opp sin stilling. Det har vært konstituert barnevernledelse siden mai 2021. Barneverntjenesten er på tidspunktet for tilsynet, underbemannet. Det er lyst ut flere stillinger, som på tidspunktet for tilsynet ikke er tilsatt.

Det foreligger ingen skriftlige stillingsbeskrivelser for barnevernleder, nestleder, teamleder eller kontaktperson. Konstituert barnevernleder og nestleder har selv måtte funnet ut av hvilke ansvar og oppgaver som ligger til leder og nestlederrollen, og de har fordelt lederoppgaver og ansvar seg imellom.

Konstituert barnevernleder har det faglige ansvaret og vedtakskompetanse. Konstituert barnevernleder skal blant annet delta i læringsnettverket og barnevernledernetverket, samt har ansvaret for å veilede ansatte og opplæring av nyansatte.

Konstituert nestleder, teamleder for mottak- og undersøkelsesteamet, er stedfortreder for barnevernleder. Konstituert nestleder har blant annet ansvar for internkontrollen, herunder revidering av rutiner, rapportering blant annet til Statsforvalter og Bufdir.

Spesialrådgiver deltar i styringsgruppen for barneverntjenesten i Ytre Namdal.

Det har vært en økning av antall mottatte bekymringsmeldinger i Ytre Namdal barneverntjeneste. På to år har antall mottatte bekymringsmeldinger tredoblet seg. Noe av denne økningen kan skyldes endring i måten av det rapporteres på. Før barnevernledelsen ble konstituert i mai 2021, var barneverntjenesten uten barnevernledelse i ca. 9 måneder. Konstituert barnevernleder og nestleder har ikke fått opplæring i lederrollene. På grunn av stort arbeidspress har konstituert barnevernleder ikke kunnet prioritert å delta på barnevernledernetverket eller møter i læringsnettverket med barnevernledere i Indre Namdal og Midtre Namdal. Dette er det rapportert om til kommuneledelsen.

Det fremgår av barneverntjenestens halvårsrapportering per 31.12.2021 til Bufdir, at det totalt ble gjennomført 119 undersøkelser i 2021. Av disse ble 65 henlagt, dette tilsvarer en henleggelsesprosent på 54,6.

Rapporteringslinjer, møtestruktur og avvikssystem

Leka kommune og Nærøysund kommune har et samarbeidsutvalg der kommunedirektør og kommunalsjef fra begge kommuner deltar. Det er planlagt å gjennomføre to møter i året, men pga. Covid-19 er dette ikke gjennomført etter planen. I disse møtene diskuteres aktuelle saker. Utover møtene i samarbeidsutvalget er det ingen faste møtepunkter mellom vertskommunen og samarbeidskommunen hvor status i barneverntjenesten er tema. Konstituert barnevernledelse utarbeider skriftlige halvårsrapporter og årsrapporter som presenteres av kommunalsjef eller spesialrådgiver i kommunestyrene i Nærøysund kommune og Leka kommune. I disse rapportene fremgår utvikling og status i barneverntjenesten.

Det gjennomføres månedlige enhetsledermøter som kommunalsjef for oppvekst og familie leder. Det har ikke vært noen faste møtepunkt mellom kommunalsjef og konstituert barnevernledelse utover de månedlige enhetsledermøtene. Det er nylig besluttet at det skal være et fast møtepunkt mellom konstituert barnevernledelse og kommunalsjef hver 14. dag. Kommunalsjef rapporterer til kommunedirektør tertialvis. Det rapporteres da for eksempel på sykefravær, økonomi, fristbrudd og utfordrende enkeltsaker. Ellers informeres og involveres kommunedirektøren i barneverntjenestens arbeid ved behov. Kommunedirektør har ansvar for å svare opp media dersom det er aktuelt.

Det er ukentlige møter mellom konstituert barnevernledelse og spesialrådgiver. Spesialrådgiver er bindeleddet mellom konstituert barnevernledelse og kommunalsjef. Spesialrådgiver og kommunalsjef har kontor i samme korridor og det overføres informasjon fra spesialrådgiver til kommunalsjefen ukentlig, og oftere ved behov. Denne rapporteringsstrukturen er midlertidig. Det er ingen fast struktur på hva det rapporteres på fra spesialrådgiver til kommunalsjef i de ukentlige møtene. Konstituert barnevernledelse rapporterer månedlig i teams, Røst-rapporten (økonomi, tilstand og tiltak), til kommunalsjef. Av Røst-rapportene fremgår status i drift dvs. blant annet utgifter, antall barnevernssaker, overholdelse av frister og ivaretagelse av lovkrav for øvrig.

Det gjennomføres månedlige personalmøter i barneverntjenesten. Konstituert barnevernledelse informerer her om aktuelle tema, og her kan ansatte bringe inn saker dersom det er behov for det.

Konstituert barnevernledelse arrangerer interne fagdager ved behov. På slike fagdager gjennomføres kompetanseheving på aktuelle fagtema, evaluering av rutiner og prosedyrer o.l. Det har ikke blitt gjennomført slike fagdager på en god stund pga. stort arbeidspress.

Konstituert barnevernleder og teamleder har ukentlige møter i lederteam. Tema i ledermøtene kan for eksempel være enkeltsaker som er i behov av vurdering og barnevernleders avklaring. Det kan være prinsipielle barnevernfaglige drøftinger, eller tilstandsbilde på teamene for øvrig. Spesialrådgiver bidrar på disse ledermøtene i drøftinger for eksempel om forhold som kan påvirke økonomi, barnevernvakt, leilighet til bruk under samvær o.l.

Teamleder på undersøkelsesteamet har ansvar for å rapportere oppover til konstituert barnevernleder på om lovkrav overholdes i undersøkelsesarbeidet. Det fremgår av intervjuene at det i liten grad rapporteres på kvaliteten på undersøkelsesarbeidet.

Konstituert barnevernledelse og merkantile har ukentlige møter.

Mottaks- og undersøkelsesteam har ukentlige meldingsmøter samt ukentlige teammøter.

Konstituert barnevernleder veileder kontaktpersonene på sak ved behov. Denne veiledningen benyttes ikke til å undersøke kvaliteten av arbeidet i undersøkelsene, for eksempel dokumentasjonen i undersøkelsen. Barnevernledelsen er tilgjengelig for kontaktpersonene ved behov for drøfting. Det fremkommer av intervju at teamleders dør er alltid åpen, og det er lav terskel for drøft med teamleder. Det er nylig laget en fast struktur på veiledningen fra teamleder til kontaktperson. Veiledningen er tenkt å gjennomføres hver tredje uke. Dette er ikke kommet helt i gang enda.

Kommunen har avvikssystemet Compilo. I Compilo skal det meldes avvik på uønskede hendelser. Det fremgår av intervjuene at Compilo er kjent for ledelsen, men at det ikke brukes til å melde avvik

fra lovkrav eller interne rutiner. Noen ansatte melder fra om faglige avvik muntlig til barnevernledelsen.

Brukermedvirkning på systemnivå

Barneverntjenesten har ikke gjennomført brukerundersøkelser som et ledd i sitt forbedringsarbeid.

Barneverntjenestens undersøkelsesarbeid

Forberedelse og planlegging av undersøkelsen

Barneverntjenesten har rutiner for forberedelse og planlegging av undersøkelsen. Det fremgår av *Rutine for meldingsgjennomgang* at alle meldinger som mottas skal skannes inn i Familia og legges til teamleder for mottaks- og undersøkelsesteam. Teamleder er ansvarlig for å kontinuerlig lese og vurdere innkomne meldinger. Dersom teamleder vurderer at meldingens innhold tilsier rask inngripen fra barneverntjenestens side, skal meldingen drøftes med barnevernleder snarest mulig. Mottatte bekymringsmeldinger gjennomgås i mottaks- og undersøkelsesteamet i meldingsgjennomgangsmøte der meldingsgjennomgangsskjemaet fylles ut. I dette skjemaet skal vurderinger dokumenteres. Det fremgår av denne rutinen at alle tilbakemeldinger til melder skal sendes ut ved tidspunkt for meldingsgjennomgangen.

Ved meldingsgjennomgangen skal barneverntjenesten ifølge meldingsgjennomgangsskjemaet nedtegne meldingens innhold, tidligere kjennskap til familien, akuttvurdering, vurdering av om forhold skal anmeldes, hva som skal undersøkes, samt konklusjon av meldingsgjennomgangen.

Det fremgår av *Rutine for undersøkelse* at ansvaret for å utarbeide en plan for undersøkelsen ligger til oppnevnt kontaktperson. I mal for undersøkelsesplan som ligger på Familia, skal det fylles ut hvilke aktiviteter som vurderes skal gjennomføres i undersøkelsen, og det skal nedtegnes når den enkelte planlagte aktiviteten skal gjennomføres.

I *rutine for teammøte mottak- og undersøkelsesteam* fremgår at nye meldinger/undersøkelser fordeles til kontaktpersoner i teammøtet.

Intervjuene bekrefter i noen grad innholdet i ovennevnte beskrivelse av rutiner. Det bekreftes at det foreligger et skjema for gjennomgang og konklusjon av melding og mal for undersøkelsesplan, samt at det foreligger en rutine for meldingsgjennomgang og undersøkelsen. Teamleder for mottaks- og undersøkelsesteam vurderer hastegrad ved mottak av bekymringsmeldingen. Dersom det ikke haster, vurderes bekymringsmeldingen i mottaks- og undersøkelsesteamet i meldingsgjennomgangsmøte. Meldingsgjennomgangsskjemaet fylles ut i fellesskap. De ansatte formidler at det ikke systematisk gjøres en utskrift fra folkeregisteret ved mottak av en bekymringsmelding.

Det sies i intervju at det ikke gjøres en fullstendig partsvurdering ved mottak av bekymringsmeldinger, og den nedtegnes heller ikke.

Det sies i intervju at det er kontaktpersonen som har ansvaret for at det lages en undersøkelsesplan. Undersøkelsesplanen gis til foreldre slik at de får en oversikt over hva undersøkelsen skal inneholde og når de ulike kartleggingsaktivitetene skal gjennomføres. Den inneholder ikke informasjon om hva som skal undersøkes, og den brukes ikke som et verktøy underveis i undersøkelsen. Det sies i intervju at planen gjennomgås i første møtet med foreldrene.

Gjennomgang av saksdokumentene bekrefter i noen grad ovennevnte beskrivelse av barneverntjenestens rutiner og innhold i maler. I malen for meldingsgjennomgang nedtegnes i liten grad hvilken kontakt barneverntjenesten tidligere har hatt med familien. Det nedtegnes her ikke om det skal iverksettes undersøkelse på søsken.

Saksdokumentene viser at det ikke nedtegnes noen vurdering av hvem som er part i undersøkelsen.

Saksdokumentene viser at det er utarbeidet en skriftlig undersøkelsesplan i alle saker. Denne skriftlige planen brukes ikke aktivt som et verktøy i undersøkelsen, da eventuelle endringer i undersøkelsesplanen ikke dokumenteres. Planen viser heller ikke hva som skal undersøkes. Det dokumenteres ikke om eller på hvilken måte foreldre og barn involveres i planleggingen av undersøkelsen.

De ansatte forteller at foreldre får informasjon om partsrettigheter ved utsendelse av beslutning om iverksettelse av undersøkelse, dette er et generelt infoskriv, men det nedtegnes ingen vurdering av hvem som er part i undersøkelsen. Dette bekreftes i noe grad av saksgjennomgangen. Der hvor partene ikke får tilsendt beslutning om iverksettelse av undersøkelse, får de heller ingen eller lite informasjon om deres partsrettigheter.

Undersøkelsens gjennomføring - innhold, omfang og fremdrift

Det fremgår av nevnte rutine (*Rutine for undersøkelsen*) at «kontaktperson har et selvstendig ansvar for å lede undersøkelsen og at konklusjonen blir gjennomført innen frist», og at kontaktperson har et «selvstendig ansvar for til enhver tid å være oppdatert på de rutinene og prosedyrer som tjenesten har og følge disse.» Videre skal kontaktperson «varsle avvik i god tid til teamleder/barnevernleder.»

Det fremgår av samme rutine at det skal gjennomføres «tilstrekkelig antall treffpunkt og kartlegging: samtaler med foreldre, samtaler med barnet, hjemmebesøk, innhenting av informasjon.»

Det er egne rutiner for meldingsmøte, kartleggingsmøte og konklusjonsmøte med foreldrene. I *rutine for meldingsmøte* står det blant annet at barneverntjenesten skal informere foreldrene om barneverntjenesten og om bekymringsmeldingens innhold. Barneverntjenesten skal i dette møtet gå gjennom og gi/sende ut undersøkelsesplanen til foreldrene og evt. ungdommen.

I *rutine for teammøte for mottaks- og undersøkelsesteam* står det at det skal gjennomgås om det er skrevet undersøkelsesplaner på alle undersøkelser på teammøte. Det fremkommer også av denne rutinen at «midtveisevaluering gjennomføres når det har vært nok kontaktpunkter med familien/ samarbeidspartnere til å kunne gjennomføre en foreløpig evaluering av den informasjonen som er fremkommet sett opp imot beslutningen av hva som skal undersøkes. Det skal også gjøres en vurdering av nødvendig videre arbeid i undersøkelsen.» I *Rutine for undersøkelsen* står det at kontaktperson skal forberede seg til midtveisevaluering i teammøte, ca 5 uker ut i undersøkelsen.

I rutine for undersøkelsen står det at kontaktperson skal forberede drøft før konklusjon av undersøkelse i teammøtet. Kontaktperson skal skrive vedtak og undersøkelsesrapport. Det foreligger en mal for undersøkelsesrapporten i Familia. Malen angir hvilke forhold som skal belyses i undersøkelsen, og hva undersøkelsesrapporten skal inneholde. Blant annet skal innholdet i undersøkelsen, faktiske opplysninger og barnevernfaglige vurderinger fremgå av undersøkelsesrapporten.

Ansatte formidler i intervju at de snakker med foreldrene ved oppstarten, underveis i undersøkelsen og før konklusjon av undersøkelsen. Det skrives referat fra samtaler. Referatene sendes ikke ut til foreldrene. Ansatte formidler i intervju at det gjennomføres midtveisevaluering i sakene og at denne vurderingen nedtegnes.

Av saksdokumentene fremgår at det foretas midtveisevaluering i halvparten av undersøkelsene. Det fremgår av saksdokumentene at et skrives undersøkelsesrapporter i de fleste saker.

Samtale med barnet

I rutine for *barns medvirkning i undersøkelsen* står det innledningsvis at en forsvarlig vurdering av hva som er best for et barn først kan skje når barnet har fått anledning til å uttale seg om sine synspunkter, og det er lagt vekt på disse synspunktene.» I denne rutinen står det også at barnet skal få informasjon om bekymringsmeldingens innhold og få mulighet til å kommentere dette ut ifra barnets alder og modenhet.

Ansatte formidler i intervju at de snakker med barnet i undersøkelsen. Dersom barnet pga sin alder ikke har utviklet språk, gjennomføres observasjon av barnet og foreldre. I noen undersøkelser snakker barneverntjenesten med barnet før foreldrene. Dette forekommer i saker der det vurderes som nødvendig for å kunne beskytte barnet. Det fremkommer av intervjuene at vurderingen av om det er nødvendig å snakke med barnet før dets foreldre, ikke dokumenteres i barnets journal. I samtalen med barnet informeres det om hva barneverntjenesten er og bekymringsmeldingens innhold, dette ut ifra barnets alder. Samtalene foregår på en arena som barneverntjenesten anser å være trygg for barnet. Barnet har også anledning til å ha med seg en person i samtalen med barneverntjenesten dersom dette gjør barnet tryggere. Det skrives referat fra samtalen/e med barnet. Det fremkommer av intervjuene at de barnevern faglige vurderinger nedtegnes i varierende grad. Hva barnet sier er gjenstand for vurdering, men vurderingen nedtegnes ikke. De ansatte formidler at dersom det er nødvendig, snakker de med barnet flere ganger i undersøkelsen.

Barn Statsforvalteren har snakket med i forbindelse med dette tilsynet, bekrefter at de har hatt mulighet til å snakke med barneverntjenesten uten at andre må være til stede, og at de opplever seg trygge under samtalen med barneverntjenesten. Barna formidlet at de opplevde det som greit å si ifra som sine meninger og ønsker til barneverntjenesten.

Av saksdokumentene ser Statsforvalteren at det skrives referat fra samtaler med foreldre og barn. Det dokumenteres derimot ikke hvilke opplysninger barn gis ved oppstart av undersøkelsen. Vi ser av saksdokumentene at barneverntjenestens vurderinger i etterkant av samtaler med foreldre og barn, i liten grad fremkommer av referatene. Det dokumenteres også i liten grad at barneverntjenesten snakker med barnet om innholdet i bekymringsmeldingen. Barnevern faglige vurderinger i etterkant av hjemmebesøk fremkommer i noen grad. Referat fra samtaler og hjemmebesøk sendes ikke ut til foreldrene.

Innhenting av opplysninger

Det formidles i intervju at de ansatte informerer om samtykkeskjema for innhenting av opplysninger fra andre instanser, og at skjemaet fylles ut på det første møtet med foreldrene/ungdommen. Det oppleves sjelden at foreldre ikke samtykker til innhenting av opplysninger fra andre instanser. De ansatte formidler at det er sjeldent det innhentes opplysninger fra andre instanser ved pålegg. De

ansatte sier i intervju at det ikke fremkommer av samtykkeskjemaet hvilke opplysninger det er samtykket til at skal innhentes, kun fra hvem det skal innhentes fra.

Saksgjennomgangen bekrefter informasjonen fra intervjuene med tanke på at det innhentes samtykke fra part i undersøkelsen til hvilke instanser det skal innhentes opplysninger fra, men ikke hvilke tema det skal innhentes på. Ungdommer med partsrettigheter og foreldres skriftlige samtykke knyttes dermed bare opp til hvem det innhentes fra og ikke hvilke opplysninger som skal innhentes. Eventuelt muntlig samtykke til hvilke opplysninger som skal innhentes, er ikke dokumentert. Omfanget og varigheten av samtykket fremkommer ikke. I samtykkeskjemaet står det at foreldrene samtykker til at barneverntjenesten samarbeider med og innhenter opplysninger fra instansene.

Foreldre Statsforvalteren har snakket med i forbindelse med dette tilsynet, bekrefter at de er gitt muligheten til å samtykke til hvilke instanser det skal innhentes opplysninger fra, men ikke hvilke opplysninger som skal innhentes.

Samtykket legges ikke ved innhentingsbrevet.

Det sendes ikke kopi av innhentingsbrevet til foreldre.

I 15 av 20 undersøkelser er det ikke innhentet opplysninger om foreldrene/steforeldre fra voksentjenester (for eksempel helse, NAV, familievernkontor, politi), selv om innholdet i bekymringsmeldingen tilsier at det er relevant.

Barneverntjenesten skriver undersøkelsesrapporter i alle saker, noe som fremgår både av intervju og av saksdokumentene. Ansatte formidler at undersøkelsesrapporten gjennomgås av teamleder, og det er teamleder som skriver under på undersøkelsesrapporten.

Saksgjennomgangen viser at det i undersøkelsesrapporten gjengis de faktiske opplysningene som er fremkommet i undersøkelsen. Det foretas barnevernfaglige vurderinger i undersøkelsesrapporten. Barnets fortelling om egen situasjon fremkommer i undersøkelsesrapporten. Vurdering og vektlegging av barnets mening fremkommer i liten grad i undersøkelsesrapporten. I enkelte undersøkelsesrapporter fremkommer barneverntjenestens tidligere kjennskap til familien som ikke er nedtegnet tidligere i undersøkelsen.

Om vedtak om henleggelse/hjelpetiltak

Det fremgår av *Rutine for undersøkelsen* at kontaktperson skal skrive vedtak ved avslutning av undersøkelsen. Det fremgår av samme rutine at det skal stå i vedtaket hva som er barnets synspunkt, hvilken vekt barnets mening er tillagt, samt hvordan barnets beste er vurdert.

Barneverntjenesten bruker mal for enkeltvedtak som finnes i fagprogrammet Familia. Malen angir strukturen vedtaket skal ha. Vedtaksmalen er delt inn i hva som vedtas, faktiske opplysninger/bakgrunnsopplysninger og begrunnelse.

De ansatte forteller i intervju at undersøkelsen avsluttes med enkeltvedtak. Ansatte forteller at barnets mening fremkommer av vedtaket, men at vektleggingen av barnets mening kanskje ikke kommer tilstrekkelig frem av vedtaket. De ansatte forteller i intervju at *barnets beste vurderingen* i vedtak om henleggelse og vedtak om hjelpetiltak ikke er i tråd med hva som kreves. Videre antydes i intervju at omfanget av og innholdet i tiltaket ikke fremkommer hverken av undersøkelsesrapporten

eller av vedtaket om hjelpetiltak. De ansatte forteller at det har vært bevisst at de ikke konkretiserer vedtaket ytterligere med tanke på innhold og omfang, da dette er noe tiltaksteam må finne ut av sammen med familien.

Gjennomgang av saksdokumentene viser at undersøkelsene avsluttes med enkeltvedtak. Videre viser saksdokumentene at omfanget; hyppighet og varighet ikke er angitt, heller ikke innhold i tiltakene er tilstrekkelig angitt i alle vedtak om hjelpetiltak. I 8 av 13 undersøkelser som ble konkludert med hjelpetiltak ble det vedtatt følgende tiltak: *Barnesamtaler, råd og veiledning og samarbeid med aktuelle instanser.*

Barnets synspunkt på egen situasjon framkommer i noe grad av vedtakene, men barnets mening om konklusjonen av undersøkelsen, herunder valg av tiltak, kommer i liten grad fram. Barneverntjenesten sin vektlegging av barnets mening kommer ikke fram av vedtakene. Saksgjennomgangen bekrefter det som ble sagt i intervju.

Statsforvalteren ser ved gjennomgang av saksdokumentene at det gjøres en vurdering av hva som er til barnets beste, men at den fremstår som mangelfull i flere saker. Alle relevante moment/hensyn i den konkrete vurderingen av hva som er til barnets beste, kommer ikke fram av vedtaket. Beskrivelsen av barnets sårbarhet framkommer ikke tilstrekkelig av vedtakene. Barnets mening om konklusjonen av undersøkelsen og vektleggingen av denne kommer i liten grad fram, og blir følgelig ikke inkludert i vurderingen av barnets beste.

Er konklusjon av undersøkelsene i tråd med situasjonen og vurderingene i saken?

Før undersøkelsen konkluderes, drøftes saken i teammøte.

Av intervjuene framkommer at det er fokus på å ferdigstille undersøkelsene innen frist, og at dette kan gå utover kvaliteten på undersøkelsen. Det at det er fokus på fristen kan medføre for eksempel at man ikke gjennomfører tilstrekkelig antall samtaler med barnet, eller at man ikke dokumenterer tilstrekkelig i undersøkelsen.

Av saksdokumentene fremgår at det i 16 undersøkelser har vært et for langt opphold mellom meldingssamtale med foreldre og neste kontaktpunkt med familien. Dette oppholdet er på 5 - 8 uker. Det er ikke dokumentert noen vurdering av om det er forsvarlig ut ifra sakens innhold at det går så lang tid uten kontakt med barnet eller familien. I de undersøkelsene det gjennomføres en midtveisevaluering, blir den ofte for tett opp imot drøft før konklusjon, eller for tidlig i undersøkelsen da man ikke har kommet tilstrekkelig i gang med undersøkelsen.

5 av 20 undersøkelser konkluderes før alle opplysninger er kommet inn. Vurderingen av om det da er forsvarlig å konkludere undersøkelsen, dokumenteres i liten grad

20 av 21 undersøkelser konkluderes innen fristen for undersøkelser.

Saksgjennomgangen viser at konklusjonen i mange undersøkelser er i tråd med de vurderinger som er gjort, og opplysninger i saken. Statsforvalteren ser imidlertid at i flere saker er undersøkelsen for snever og ikke tilstrekkelig grundig. Det er i flere av disse sakene ikke samsvar mellom alvorlighetsgrad i bekymringsmeldingen, innkommet informasjon underveis i undersøkelsen og konklusjon av undersøkelsen.

Saksgjennomgangen viser også at det i noen undersøkelser mangler dokumentasjon på vurderinger av alvorlige opplysninger som er fremkommet i undersøkelsen. For eksempel fremkommer det opplysninger om selvskading og alvorlig rusmisbruk hos foreldre og steforeldre underveis i en undersøkelse. Dette er opplysninger som ikke fremkom av den opprinnelige bekymringsmeldingen. Barneverntjenestens vurdering av disse nye og alvorlige opplysningene blir ikke dokumentert i saken.

Særlig om dokumentasjon

Som nevnt over om barneverntjenestens rutinebeskrivelser knyttet til undersøkelsen, har barneverntjenesten utarbeidet maler til bruk i undersøkelsesarbeidet. I skjema for meldingsgjennomgang, mal for undersøkelsesplan, mal for referat og mal for undersøkelsesrapport er det standardpunkt som gir kontaktpersonen et pekepinn på hva som skal nedtegnes. Det fremgår også av *Rutine for teammøte mottak- og undersøkelsesteam* at drøfting av enkeltsaker dokumenteres i journal på klienten.

I intervjuene formidler de ansatte at det skrives referat fra hjemmebesøk, møter og samtaler, som journalføres i barnets mappe. Det formidles at de barnevernfaglige vurderingene ikke alltid skrives inn i referatet som eget punkt. Videre formidler de ansatte at endringer i undersøkelsesplanen ikke skriftliggjøres. De ansatte beskriver også at de drøfter enkeltsaker og gjør barnevernfaglige vurderinger underveis i undersøkelsene, både i veiledning med teamleder, i teammøter, eller alene. Disse barnevernfaglige vurderingene dokumenteres i liten grad.

Som nevnt over bekreftes ovennevnte rutiner og informasjonen fra intervjuene delvis i dokumentgjennomgangen. I saksgjennomgangen fremkommer at det sjeldent dokumenteres vurderinger etter samtaler med foreldre. I noen saker dokumenteres barnevernfaglige vurderingene som gjøres etter samtaler med barn. Som det fremkommer over nedtegnes ikke sentrale juridiske vurderinger som for eksempel hvem som er part i undersøkelsen. Vurderinger underveis i undersøkelsen nedtegnes i liten grad, som for eksempel om saken er godt nok opplyst, vurderinger av nye alvorlige opplysninger o.l.

4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag

I dette kapittelet vurderer vi fakta i kapittel 3 opp mot lovbestemmelsene i kapittel 2.

Om barneverntjenestens dokumentasjon av vurderinger underveis i undersøkelsen

Barneverntjenesten skal dokumentere faktiske forhold/opplysninger og vurderinger gjennom hele undersøkelsen. Dette for å kunne gjøre rede for hva som er gjort og begrunnelsen for dette.

Som beskrevet i punkt 3 i denne rapporten dokumenterer ikke barneverntjenesten alle de vurderinger de gjør ved gjennomgang av en innkommet bekymringsmelding. Barneverntjenesten dokumenterer ikke vurderingen av hvem som er part i undersøkelsen. Det dokumenteres i liten grad hva det er viktig å få belyst i undersøkelsen. Barneverntjenesten utarbeider en skriftlig undersøkelsesplan, men den brukes ikke aktivt som et verktøy underveis i undersøkelsen. Underveis i undersøkelsen dokumenteres i liten grad vurderinger av relevante opplysninger om barnets omsorgssituasjon etter hvert som de blir gjort kjent for barneverntjenesten. Statsforvalteren vurderer at barneverntjenesten har et forbedringspotensial når det gjelder å beskrive mål for aktiviteten/hva barneverntjenesten vil avklare/belyse i undersøkelsen. Ved å beskrive tydelig hva

barneverntjenesten søker å avklare, vil undersøkelsen framstå mer meningsfull og logisk, og det vil være tydeligere hvilke justeringer som er nødvendige underveis ved for eksempel en midtveisevaluering. Det vil også kunne tydeliggjøre for familien det gjelder, hva formålet med aktivitetene er, noe som igjen kan sikre økt forståelse for barneverntjenestens arbeid.

Faglige vurderinger som gjøres underveis av kontaktpersonene, i team eller i veiledning, dokumenteres i liten grad. Statsforvalteren finner at barneverntjenesten i etterkant av samtaler med barn dokumenterer barnets uttalelser. Vurderingen av barnets uttalelser dokumenteres imidlertid ikke. Det dokumenteres heller ikke hvordan barneverntjenesten vektlegger og tar hensyn til barnets meninger underveis i undersøkelsen eller ved konklusjon av undersøkelsen.

Statsforvalteren legger til grunn etter intervju at barneverntjenesten gjør barnevernfaglige vurderinger og barnets beste vurderinger underveis i undersøkelsene, men finner at vurderingene er mangelfulle, samt at de ikke dokumenteres, eller at de fremkommer av barnets journal. Hva barnets mening er og hvordan den er vektlagt, framkommer ikke tilstrekkelig. Dette utgjør brudd på barnevernloven og forvaltningslovens krav til dokumentasjon.

Om barneverntjenestens vedtak om henleggelse av undersøkelse/hjelpetiltak

Et enkeltvedtak skal være så konkret som mulig, og det skal begrunnes. Når en undersøkelse avsluttes med vedtak om hjelpetiltak skal partene, når de leser vedtaket, få en forståelse av hva slags hjelpetiltak som skal gis. Et vedtak om hjelpetiltak skal angi omfanget av hjelpen. Det er nødvendig slik at det skal være mulig å påklage vedtaket dersom parten vurderer at innholdet i tiltaket er riktig, men at omfanget ikke er tilstrekkelig. Det skal også fremgå av vedtaket hva som er barnets synspunkt, hvilken vekt barnets mening er tillagt, og hvordan barnets beste er vurdert.

Barneverntjenesten treffer vedtak etter endt undersøkelse.

I de fleste vedtak om hjelpetiltak er ikke omfanget av tiltaket tydelig angitt. Dette gjelder både tidsperioden vedtaket skal gjelde for, samt innhold og hyppighet i tiltaket. Barnets synspunkt på egen situasjon framkommer i noen grad i vedtakene, men barnets mening om konklusjonen av undersøkelsen, herunder valg av tiltak, kommer i liten grad fram. Barneverntjenestens vektlegging av barnets mening kommer ikke fram av vedtakene. Vurdering av barnets beste er mangelfull i de fleste vedtak. Beskrivelsen av barnets sårbarhet framkommer ikke tilstrekkelig i vedtakene. Barnets rett til å bli hørt henger tett sammen med vurderingen av hva som er til barnets beste. Når barnets mening om konklusjonen av undersøkelsen og vektleggingen av denne ikke eksplisitt framkommer av vedtaket, vil det medføre at vurderingen av hva som er til barnets beste blir mangelfull. Disse manglene utgjør brudd på kravene til enkeltvedtak i forvaltningsloven og barnevernloven.

Om barneverntjenestens innhenting av opplysninger i undersøkelsen basert på samtykke

Når barneverntjenesten skal innhente opplysninger fra andre instanser må det foreligge samtykke fra de som har krav på taushet, eller det må foreligge hjemmel i lov. Foreldrene skal så langt det er mulig også vite hvilken informasjon barneverntjenesten kommer til å be om, og hvor lenge gitt samtykke gjelder.

Intervjuene og saksgjennomgangen viser at foreldres skriftlige samtykke bare knyttes opp imot hvem det innhentes opplysninger fra, og ikke hvilke opplysninger som skal innhentes fra andre instanser. Det at det står at foreldrene samtykker til både samarbeid med instansene og innhenter opplysninger sammenholdt med at varigheten av samtykket ikke angis, gjør at det kan være utfordrende for foreldre å forstå omfanget av samtykket. Eventuelt muntlig samtykke til hvilke opplysninger som skal innhentes, er ikke dokumentert. Foreldrene mottar ikke kopi av

innhentingsbrevet. Foreldrene mottar heller ikke kopi av de opplysningene som oversendes til barneverntjeneste fra samarbeidsinstansene.

Statsforvalteren vurderer at overnevnte til sammen utgjør en risiko for svikt, og at barneverntjenesten sin praksis knyttet til innhenting av samtykke har et stort forbedringspotensial.

Undersøkelsens omfang og innhold

Formålet med undersøkelsen er å vurdere og konkludere om barnet lever i en omsorgssituasjon som kan gi grunnlag for barneverntiltak. Hvor omfattende undersøkelse barneverntjenesten skal gjøre beror på en konkret vurdering av meldingens innhold og karakter og annen informasjon i saken. Momenter som alvorlighet, kompleksitet og hastegrad har betydning for hvor grundig barneverntjenesten skal undersøke. Forvaltningsloven pålegger barneverntjenesten å påse at sakens faktum er klarlagt så langt det er mulig før det treffes vedtak, jf. fvl. § 17. Dette innebærer at relevante sider av saken, også vurderinger, må komme frem. En undersøkelse skal heller ikke ta unødig lang tid. Hvor lang tid som brukes må være i tråd med alvoret i barnets situasjon.

Som det fremgår under punkt 3 ovenfor er det stort fokus i tjenesten på å gjennomføre undersøkelsen innen frist. Det rapporteres på frist til kommunalsjef og kommunedirektør. I 16 av 21 saker er det ikke tilstrekkelig kontinuitet i undersøkelsene. Her har det vært et opphold på 5-8 uker i undersøkelsen. Det er eksempler på at noen av oppholdene i tid skjer i etterkant av en aksjonsdag med politiet. Oppholdene er ubegrunnet, og det er ikke vurdert om det er forsvarlig med tidsoppholdet eller behov for sikring av barnet i form av for eksempel kontrolltiltak. Likevel gjennomføres 20 av 21 undersøkelser innen frist. 15 av 21 undersøkelser konkluderes tett opp imot frist, dvs. 1-5 dager før fristen går ut.

Det vises til punkt tre ovenfor, her fremgår det av intervju og av saksdokumentene at det ikke nedtegnes relevante juridiske og barnevernfaglige vurderinger underveis i undersøkelsen. Det sies i intervju at pga et stort arbeidspress og fokus på frist, gjennomføres ikke tilstrekkelig antall samtaler med barnet i undersøkelsen. Statsforvalteren vurderer at flere av undersøkelsene er for snever og ikke tilstrekkelig grundig, og at det i flere av sakene ikke er samsvar mellom alvorlighetsgrad i bekymringsmeldingen, innkommet informasjon underveis i undersøkelsen og konklusjon av undersøkelsen. Statsforvalteren ser også i saksgjennomgangen at det i noen undersøkelser mangler dokumentasjon på vurderinger av alvorlige opplysninger som er fremkommet i undersøkelsen. Saksgjennomgangen viser også at i 15 av 20 undersøkelser er det ikke innhentet opplysninger om foreldre/steforeldre fra relevante instanser de har kontakt med (for eksempel helse, politi, NAV, familievernkontor). I tillegg konkluderes 6 av 21 undersøkelser uten at alle etterspurte opplysninger er kommet inn.

Statsforvalteren har etter en helhetsvurdering kommet til at overnevnte mangler ved undersøkelsen medfører at barnets situasjon ikke er godt nok opplyst og forsvarlig undersøkt jf. bvl. §§ 4-3 jf. 1-4 og fvl § 17.

Om styring og internkontroll

Det har vært en stor økning av antall mottatte bekymringsmeldinger i Ytre Namdal barneverntjeneste. På to år har antall mottatte bekymringsmeldinger tredoblet seg. Noe av denne økningen kan skyldes endring i måten av det rapporteres på. Siden mai 2021 har teamleder på henholdsvis tiltaksteamet og mottak- og undersøkelsesteamet også fungert som konstituert barnevernleder og konstituert nestleder. Før barnevernledelsen ble konstituert i mai-21, var barneverntjenesten uten barnevernledelse i ca. 9 måneder.

Som det fremgår av punkt 3 ovenfor, foreligger det ingen stillingsbeskrivelser for barnevernleder eller nestleder, og konstituert barnevernleder og nestleder har ikke fått opplæring i barnevernleder og nestlederrollen. Den konstituerte barnevernledelsen måtte selv finne ut av hvilke oppgaver og myndighet som lå til disse funksjonene i tillegg til å fungere som teamledere. Den konstituerte barnevernledelsen har selv utarbeidet en oversikt over oppgave og arbeidsfordeling seg imellom.

Det å ha barnevernledelse er en forutsetning for å sikre forsvarlig undersøkelsesarbeid, så at dette ikke har vært på plass i lang tid har naturlig nok fått negative konsekvenser for kvaliteten i undersøkelsesarbeidet.

Som det også fremgår under punkt 3 ovenfor, finnes system for rapportering fra barnevernledelsen og oppover til kommunalsjef og kommunedirektør, men dette systemet benyttes ikke til å rapportere på kvaliteten i undersøkelsesarbeidet.

Teamleder og barnevernleder har faste møtepunkt hvor rapportering også på kvalitet i undersøkelsene kan inngå, men hvor det ikke inngår systematisk i dag. Systemet for rapportering fra barnevernledelsen og oppover til kommunalsjef og kommunedirektør finnes. Dette rapporteringssystemet benyttes imidlertid ikke til å rapportere på kvaliteten i undersøkelsesarbeidet. I intervju og saksgjennomgang kan ikke Statsforvalteren se at kommuneledelsen etterspør om barnevernledelsen har oversikt og kontroll på om kvaliteten er god i undersøkelsesarbeidet. Dette, sett i sammenheng med at avvikssystemet, Compilo, ikke brukes til å melde avvik på lovkrav på barnevernområdet, utgjør en vesentlig risiko for at ledelsen ikke har tilstrekkelig oversikt over om undersøkelsene er forsvarlige.

Den konstituerte barnevernledelsen foretar ikke stikkprøvekontroller for å se om lovkrav overholdes i undersøkelser. Det etterspørres heller ikke fra barnevernledelsen noe på kvaliteten i undersøkelsesarbeidet. Statsforvalteren mener at barnevernledelsen ikke i tilstrekkelig grad kontrollerer om dokumentasjonen er forsvarlig i alle undersøkelser.

Statsforvalteren har etter en helhetsvurdering kommet til at ovennevnte utgjør en betydelig risiko for svikt; at kommuneledelsen ikke får tilstrekkelig oversikt over om undersøkelsesarbeidet er forsvarlig, og følgelig ikke iverksetter nødvendige forbedringstiltak.

5. konklusjon

Her presenterer vi konklusjonen av vår undersøkelse, basert på vurderingene i kapittel 4.

Det ble i tilsynet avdekt følgende lovbrudd:

Tilsynet har avdekket at Nærøysund kommune gjennom sin styring og ledelse ikke sikrer en forsvarlig gjennomføring av undersøkelser jf. bvl. § 2-1 andre ledd, jf. kommuneloven § 25-1, herunder brudd på plikten til å:

- sørge for at saken er godt nok opplyst og forsvarlig undersøkt, jf. bvl. §§ 4-3 jf. 1-4 og fvl § 17
- dokumentere vurderinger underveis i undersøkelsen jf kravet til god forvaltningsskikk og fvl § 17 jf. bvl. § 1-4
- sikre at vektleggingen av barnets mening og vurdering av barnets beste fremkommer i alle vedtak, jf. bvl § 6-3 a

- sikre at vedtak om hjelpetiltak tydelig angir omfanget av hjelpen som skal gis, jfr. fvl § 23 og kravet til forsvarlig saksbehandling

6. Oppfølging av lovbrudd

Statsforvalteren ber Ytre Namdal barneverntjeneste legge frem en plan for hvordan lovbruddene vil bli rettet. Planen må minimum inneholde følgende:

- Hvilke tiltak som iverksettes for å rette opp påpekte lovbrudd
- Hvordan ledelsen vil følge med på, og kontrollere at tiltakene blir iverksatt
- På hvilken måte ledelsen vil evaluere om tiltakene fører til forventet endring
- En redegjørelse for når kommunen forventer at lovbruddene skal være rettet, og hvilke frister kommunen setter seg for å sikre fremdrift

Frist for innsendelse av plan for retting av lovbrudd avtales mellom revisjonsleder og barnevernleder innen 26.10.2022.

Endelig rapport oversendes Statens helsetilsyn for publisering på www.helsetilsynet.no.

Vedlegg: Gjennomføring av tilsynet

I dette vedlegget omtaler vi hvordan tilsynet ble gjennomført, og hvem som deltok.

Varsel om tilsynet ble sendt 08.02.2022.

Tilsynsbesøket ble gjennomført digitalt. Tilsynet ble innledet ved et kort informasjonsmøte den 08.02.2022. Oppsummerende møte med gjennomgang av funn ble avholdt 11.02.2022.

En del dokumenter var tilsendt og gjennomgått på forhånd, mens andre dokumenter ble mottatt og gjennomgått i løpet av tilsynsbesøket. Følgende dokumenter ble gjennomgått og vurdert som relevante for tilsynet:

Styringsdokumenter:

- Organisasjonskart
- Delegasjonsreglement 2020-2024
- Liste med oversikt over ansatte i tjenesten pr 14.12.21
- Beskrivelse av møtestruktur i tjenesten
- Strukturering av uken for mottak- og undersøkelsesteam
- Rutine for mottak av muntlige meldinger
- Rutine for meldingsgjennomgang
- Meldingsgjennomgang-møteplan
- Fargekoder for å synliggjøre bekymringsnivå/hastegrad
- Rutine for undersøkelse
- Rutine for varsel til politiet om mulige straffbare forhold
- Rutine for møte 1 i undersøkelsen. Meldingsmøte
- Rutine for møte 2 i undersøkelsen. Kartlegging
- Rutine for observasjonsbasert hjemmebesøk
- Rutine for møte 3 i undersøkelsen. Konklusjonsmøte
- Rutine for hasteflytting
- Rutine for bruk av bvl. §§ 4-6 første og annet ledd
- Rutine for barns medvirkning i undersøkelsen
- Rutine for foreldrenes medvirkning i undersøkelsen
- Rutine for saksovergang mellom team
- Rutine for henleggelse av undersøkelse
- Rutine for teammøte mottak- og undersøkelsesteam
- Relevante kartleggingsverktøy som benyttes i undersøkelsesarbeidet
  - o Samtaleverktøy barn
  - o Bli kjent ark
  - o Livslinje
  - o Livets elv
  - o Nettverkskart
- Risikovurdering barneverntjenesten pr 14.12.21
- Retningslinjer for forebygging og håndtering av vold og trusler mot ansatte
- Strategisk kompetanseutviklingsplan for oppvekst og familieenheten datert 26.10.2021
- Rutine for opplæring av nytilsatt og student
- Skjema som viser avvikshåndtering

- Retningslinjer for varsling av kritikkverdige forhold
- Retningslinjer for korrigering av ansattes atferd i Nærøysund kommune
- Innhold i månedlige HMS-møte mellom verneombud, tillitsvalgt og leder

Resultatdokumenter:

- Oversikt over undersøkelser
- De siste 21 avsluttede undersøkelsene, med alle underliggende dokumenter, herunder
  - bekymringsmelding
  - meldingsgjennomgang/vurdering og konklusjon av bekymringsmelding
  - plan for undersøkelse
  - skjema for samtykke til innhenting av dokumentasjon
  - brev om innhenting av dokumentasjon
  - mottatt/innhentet dokumentasjon
  - referat fra møter/samtaler
  - journalnotat inkl. interne drøftelser og vurderinger
  - undersøkelsesrapport
  - vedtak

Annet:

- Navn på 10 barn i ulik alder over 7 år som har hatt undersøkelse fra barneverntjenesten det siste året
- Navn på 10 foreldre(par) som har hatt undersøkelse fra barneverntjenesten det siste året

I tabellen under gir vi en oversikt over hvem som ble intervjuet, og hvem som deltok på oppsummerende møte ved tilsynsbesøket.

Navn	Funksjon/stilling	Intervju	Oppsummerende møte
Beathe Lothe	Konstituert barnevernleder og teamleder tiltaksteam	☒	☒
Marthe Engesvik	Konstituert nestleder og teamleder mottak- og undersøkelsesteam	☒	☒
Ingrid Livik	Kontaktperson, Mottak- og undersøkelsesteam	☒	☒
Emilie Thorsen	Kontaktperson, Mottak- og undersøkelsesteam	☒	☒
Martine Blichfeldt	Kontaktperson, Mottak- og undersøkelsesteam	☒	☒
Ivar Kvalø	Spesialrådgiver	☒	☒

Navn	Funksjon/stilling	Intervju	Oppsummerende møte
Kirsti Sandnes Fjær	Kommunalsjef Oppvekst og familie	☒	☒
Hege Sørli	Kommunedirektør	☒	☒

Det ble invitert til samtaler med totalt 10 foreldre og 10 barn som barneverntjenesten hadde møtt gjennom sitt undersøkelsesarbeid. Det ble gjennomført samtaler med 6 av 10 foreldre, og 3 av 10 barn.

Disse deltok fra tilsynsmyndigheten:

- Seniorrådgiver, Anne Sørbø, Statsforvalteren i Trøndelag, revisor
- Seniorrådgiver, Hanne Sørli, Statsforvalteren i Trøndelag, revisor
- Juridisk seniorrådgiver Kine Beate Inderberg Vekseth, Statsforvalteren i Trøndelag, revisjonsleder

Med hilsen

Marita Rendal Ugseth (e.f.)
Seksjonsleder seksjon barnevern
Oppvekst og Velferdsavdelingen

Kine Beate Inderberg Vekseth
Juridisk seniorrådgiver
Oppvekst og Velferdsavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Likelydende brev sendt til:

NÆRØYSUND KOMMUNE

LEKA KOMMUNE

BARNEVERNTJENESTEN I YTRE NAMDAL

Postboks 133 , Sentrum

Leknesveien 67

Postboks 133 Sentrum

7901

7994

7901

RØRVIK

LEKA

RØRVIK